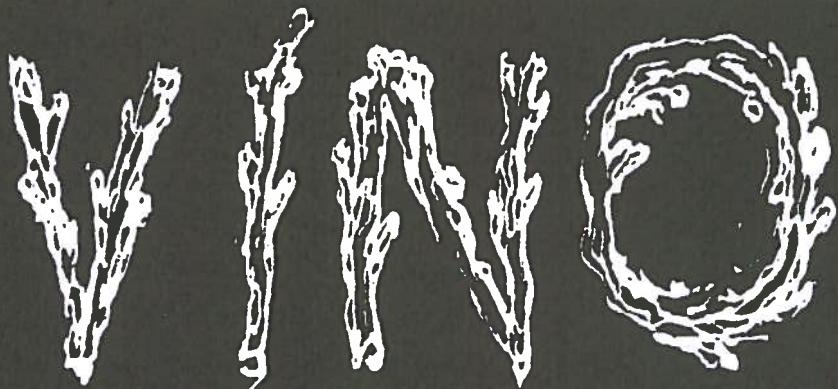

časopis pro současnou poezii

10

1999

Autoři Psího vína **(10)**

Jaroslav Kovanda

Jiří Olšovský

Milena Fucimanová

Kateřina Rysová

Milan Hrabal

Bruno Thomas

Jan Novák

Charles Bukowski

Manfred Chobot

Dalibor Podaný

Viki Shock

Radim Kopáč

Daniel Sekáč

Kristián Murný

Kuláč

Michal Dzúrik

Lucia Eggenhofferová

Boris Brendza

Martin Vlado

Marián Grupač

Jerzy Bogdan Kos

Olina Vnuková

Milan S. Exner

Karel Tejkal

Jan Krčma

Christoph Janacs

Marta Berowska

GLOSY • RECENZE • ZPRÁVY

• ANONCE

Poezie (1939-1948)

Jindřich Vichra, Jaroslav Sadílek,

Vladimír Bařina

Norbert Holub! (J. Kovanda)

Poezie náboženská? (Ivo Harák)

Petr Cekota - telegraficky...

Nejenom záblesky Lecha Przeczka
(Ladislav Muška)

Poezie JARO - LÉTO 1999

(Petr Čermáček)

Radek Fridrich: Zimoviště

(Alena Debická)

B I B L I O G R A F I E

Marta Berowska, nar. 1952 ve Varšavě. Básnířka, autorka rozhlasových a divadelních her a pohádek.

Knižně debutovala v r. 1981 básnickou sbírkou „*Za kurtynu z korálů*“ oceněnou jako nejlepší debut roku. V osmdesátcích letech publikovala potom již jen v samizdatu (sb. „*Ścieżki polskie*“), teprve v roce 1991 vydává další oficiální sbírku „*Szczury pana Boga*“. Začíná poslední vydánou sbírkou je „*Róże Augusta Rodina*“, z níž jsou naše ukázky.

Boris Brendza, nar. 1979 v Bratislavě, literárních soutěží se nezúčastňuje, v literárních časopisech publikuje jen zřídka (Dotyky, Literárny týždenník), od konce roku 1997 je redaktorem časopisu Dotyky.

Charles Bukowski, nar. 16. 8. 1920 v německém Andermachu, zemřel 9. 3. 1994 v USA. U nás vyšly v nakladatelství Pragma povídkové knihy *Všechny rítě světa i ta má*, *Těžký časy*, romány *Hollywood, Ženy* a také knížka poezie s názvem *Básně*.

Michal Dzúrik, nar. 1973 v Bratislavě, vícenásobný držitel čestného uznání v soutěži Wolkrova Polianka, publikoval v Novom Slove, Literárnom týždeníku, Literárních novinách, HRAnie a v Dotykoch, kde od konce roku 1997 působí jako redaktor.

Lucia Eggenhofferová, nar. 1977 ve Veľkém Krtíši, studentka Univerzity J. Palárika v Prešově, publikovala v Dotykoch, Smene, Novom Slove, Slovenských Pohľadoch, Literárnom týždeníku, HRAnie, v roce 1997 získala Hlavní přemíru na nejstarší poetické soutěži na Slovensku - Wolkova Polianka.

Milena Fucimanová - kromě odborných knih *Sloh a Řeč a sdělení* vydala básnickou sbírku *Tma - mléko do propasti vydojené* (Biskupské gymnázium, 1994) a lyrickou prózu *Akord dim* (Sursum, 1998). Překládá z němčiny. Spolu s Milanem Kunderou, Ludvíkem Kunderou a Janem Skácelem přeložila verše Reinera Kunzeho - *Jako věci z blíny*, Sursum, Tišnov 1998.

Marián Grupač, nar. 1973 v Čadci, vítěz Literárných Šurian '97, Literárna Senica '97, držitel Hlavní přemíru na Mezinárodním festivalu poezie GENOVANTOTTO '98 v Janově, jako vítěz soutěže RUBATO mu v roce 1998 vyšla sbírka *Cudná noc v Paříži*.

Christoph Janacs, narozen v roce 1955 v Linzi, žije v Salzburgu, píše prózu a poezii. Báseň pochází z cyklu „*Šumava*“.

Jerzy Bogdan Kos, narozen v roce 1931 v Myszkowě. Rediguje časopis „Brzask“ a dolnoslezský literární ročník „Pomozy“. Je autorem básnických sbírek: *Na karuzeli sekundnika* (1957, „Na kolotoči vteřinové ručičky“), *Zblížení* (1968, „Sblížení“) a sbírky nemocničních povídek *Zapášť* (1991, „Zásoba“). Překlad pochází ze sbírky *Pergamin piasku* (Wrocław 1994, „Pergamen píska“).

Kristián Murný, narozen 5. 4. 1974 v Praze, žije v Českých Budějovicích. V roce 1996 vydal vlastním nákladem sbírku *Muskulatura*, publikoval v Karpatských příčinách.

Kateřina Rysová, nar. 1985 ve Sedlici se stala absolutní vítězkou soutěže Literárni Varnsdorf.

Daniel Sekáč, narozen 1974, publikoval v Karpatských příčinách, vybráno ze sbírky „*Poezie z mixéru*“.

Karel Tejkal, nar. 1959, pracuje jako programátor. Své verše tiskne časopisecky a ve sbornících (Šuplík).

Bruno Thomas, nar. 1958 v Roanne, žije v Paříži, zaměstnán jako praktický fyzioterapeut. Básně publikoval v LES CAHIERS DU SENS a v POEMES - edice LA RIME A RIEN v Bordeaux. Vydal sbírku básní LA BELLE IMPORTANCE a L'ENDEMAIN DES LARTES (edice LE NOUVEL ATHANOR, 1993 a 1999).

Martin Vlado, nar. 1959 v Košicích, publikoval v časopisech Nové Slovo, Dotyky, Mladé rozlety, Slovenské pohľady, Literárny týždenník, HRAnie, získal jednu z cen na soutěži Literárna Senica '97, na přelomu roku 1997/98 debutoval sbírkou *Prškavky*.

Olina Vnuková, nar. 1981, studentka Soukromého literárního gymnázia J. Škvoreckého.

Jaroslav Kovanda

2000-10-17

Brigáda
Borisovi

V padesátém čtvrtém roce nastoupil tatínek
na hloubení dolu Plavno v Jáchymově
Každý týden jsme měli tedy dopis na stole:
seznam úkolů a napomenutí
jeho krásným písmem psaný
Nepochopím dodnes jak mohl tak inteligentní člověk
který v čárkách předložkách a slovosledu
neudělal chybu
tak daleko utéct od sebe
V každém druhém psaní
zmiňuje se o své oběti
dokonce píše mé matce
ženě archlebovský prosté
že jsou dva stromy navzájem srostlé
že nikdo nikdy nemiloval se ve světě širém tak

jak oni dva

a popisuje pláč jenž ho objal
když čelí tetě Mařice kterou si naši rychlovku
jak se vůbec nestyděl že má náhle košili od slz
skrz naskrz mokrou
a přidává jenom abychom my děti dobrě jedly
hlavně vajíčka a špek a chránily si zdraví
tak jak on si je snaží chránit
pokud to v dolech i mezi lidskou chátrou jen jde
Aničko a přikládá plánek *našich* záhonků
na který máme co nejdřív hopnout
abychom nepropásli nějakou agrotechnickou lhůtu hlavně

otrhat rybíz a taky aby se mu poslala včas
oražená průkazka na slevu na vlak
i potvrzený uhelný list a jak lze vyřídit
propustku do ráje
kam tehdy směli hlavně domorodci a muklové
Ach když jsem nedávno listoval otcovými pocity
které se nedají sytým synem neškodně překládat
zprvu jsem se divil proč tátá pořád posílal
špinavé prádlo a tak úpěnlivě čekal na balíky
s čistým
proč si to nedal za pář šupů přeprat *nějakou* Němkou
v okolí
Chtěl ušetřit? Neměli tam pračku když my doma
jsme měli v plechové vaně taky jenom smaltovanou
valchu?

Anebo má žena svému muži práť za všechn okolnosti?

Jenom ona má právo vidět všechny skvrny
prádlo a šaty zalité krví prachem a potem
ten druhý krunýř
který se tátovi v dolech každý týden vždycky udělal
když ten první
stvořily zpravidla strupy lupenky kožní choroby
která slívala často jeho věčně zpocené tělo
v jednu svědivou housenku
na hloubení v zemi
tatínku

Jiří Olšovský

Bouře se zklidnila...

Bouře se zklidnila a zbyla vzpomínka
lesem táhnou jen nájezdní houbaři
a ne přívaly vod Vodnáře
z naditých duchen nebes

Není mnoho klidu na soustředění
a málo je míst kde lze spočinout
ovíván měkkým vánkem lesa
prazvláštní magickou hudbou pramenů

Tuk přibývá i chrsty vody na tváři hor
nebesa marně hledají svou rovnováhu
onu hlubší harmonii jak člověk
jenž něžně otevírá flašku metafysiky

Zasadíš víc stromů než aut?
ukotvíš se v kořenech tajemné fysis
a i v sobě vyrovnáš tanec živlů
spojení ohně s vodou si přisvojíš

Milena Fucimanová

X X X

Hlídám svá slova jako pastýř hlídá
šedivá jehnátka – a hledí jinam

Bojím se bojím o osud ryb
s ploutví jak berlou
z ticha zoufalých

A sliby strmé jako vždy
lžíkrálům zase poslouží

Pláče můj strom: Až půjdu zpátky
že nepoznám ho mezi stromy
Říkám mu: V lese neplatí zákony lidí
Les to ví ...

Jasmín

Dunivá vůně: Jezdci před městem
zlaté šňurování blesky v holíncích
(Tolik za parného poledne)

Kvečeru muži Tristanovi marně odhánějí
stáda koziček koně matoucích:
z vemínek crčí jako z fléten
že Tristanovi jezdci rozhrnuli vějíře bran
bledé klinky jim zůstaly v rukách

Bůh není daleko od vůně

Katerina Rysová

Akce a reakce

Působí-li jedno těleso na druhé silou,
působí i druhé těleso na první
stejně velkou silou opačného směru.
Síly vzájemného působení současně vznikají
a současně zanikají.

Tvůj nervózní klid
se odráží v naší lásce
a působí na mě
nevěrou,
kterou ti úměrně oplácím
nátlakem v opačném směru,
abychom si po společném
zániku
neměli co vyčítat.

Rovnováha sil

Pevná kladka je v rovnovážné poloze,
když na obou koncích lana působí
stejně velké síly.

Permanence a já
stojíme každá u jednoho
konce provazu
připraveny se přetahovat
o váhu permanentně
lidských slov.
Společně bojujeme
s kladkou,
co pevně odmítá vyjádřit
náklonnost
a obligátně hledá
kompromis pro nesmysl.

Milosrdná lež

Snaha,
prosba,
přání,
prokletí
mě nutí lhát
sama sobě
o sobě samé,
bez šance
zvítězit
nad tvými názory,
vtěsnanými
do mého objetí.

Ovečka

Zbyla mi jen chtivě vztáhlá ruka,
i když netrpím na parádu.
Takže potkat znovu toho kluka,
pomačkám mu nejen fasádu.

Prodávat lásku po Praze,
tak tohle štěstí mi nabíd.
Pro těch pár dávek extáze
si ho teď přeju zabít.

Porveme se třeba v pekle.
Nechci jen zničit svého lovce –
budem dva hříšní milenci.

Vypadám možná trošku vztekle,
ale jsem jenom černá ovce,
co nemá ani licenci.

Milan Hrabal

Zábraní

odtleskali
kačení křídla
zavrhlí
hody šťav
není v čem se otočit
jamky zazděné
zadveřené
není o čem krákorat
ohlušeným
sebou
rozkoši má
neodpovídej
je blivno
čas packá
už i vzpomínky
a smrt se flinká
v oholených polích

ekloga na sklonku tisíciletí

helenka kolibí adámka
s dudlíkem modravým
jako usínání
plnící pero roní
modrou krev vzpomínek
na gauči
jásají koně
rozkoše
za bílou stěnou
modré ticho
blues jejího trička
průhledného
až dnes
tolik let po Kristu
odpovídá představám
o evě
na úpatí venušiny
pahorkatiny
kudy znova prochází
kulhající muž
ale už se nebojí lží
ani nevěry
poskvrněné početím

Bruno Thomas

Dlouhé ticho

Jsem okem pod tvou nohou
A ruka na tvém jazyce
Jsem ucho
Tvých útrob
Kůže tvé duše
Jsem tvůj křízový bod
Utopicí v básních
Stupeň za stupněm
Poslední embryo
Neviditelné říše
Beztvaré formy
Závrať pod tvou lebkou
A bláto
V tvých ústech
Jsem skulina a stožár
Okraj tvých snů
Nebezpečí v tvém hrdle
Zpěv tvé krve

Jsem to dlouhé
To dlouhé ticho

Jež tě tiší
A které tě rozdírá

Ve světle ruiny

Akrobat jména
Kostra z hlíny
Ruku v ruce
Temná běloba
Zářivé tmy
A růžová smrt

Ještě obraz
Podivného sexu
A pronikající
Vysoká samota
Ve světle ruiny
Opatrující to co krvácí

Z francouzštiny přeložil Miloslav Štěrba

Báseň se v originále jmenuje *Au clair de la lune*.
(*Au clair de la Lune* je název populární lidové písničky pro děti - pozn. překladatele.)

Jan Novák

/vřes dynamitu. úterý celý den./

Tvoje odbarvená kadeř, korán politý kávou.
Žít s tebou, mám co odříkávat. Sluchátka na uších:
zběh rozpadl se v popel. - Člověk neodřízne své smysly
jak telefonní šňůru. A žádný hřich neroste do nebe.
Nebe není zákon. Nebe se nemodlí za své pomíjivé.
Listovat ve víře dokáže válka, sotva pavouk posledního
soudu, poslední živí pod nohamy.
Tvoje mladost! Nemám jinou možnost. Jizvy a stará
vyznamenání trvají na životě.

/hrůza pohraničí. medicíny. rusá palba. středa./

Jistota pramení, nejistota graduje. V jejich patě
(Achillově?) dobře živená samoobsluha. Ženský rod. Zvykl
si žít v nebi. Na fakultě hodiny snů a temperament,
a nemluvně po létech jak rozkrojený strom.
Posvátné nedostatky, i bez postroje, udolaly boha
otce i syna. Amen i mně. Leopard s kabelkou do džungle
neuteče. Za každé zabité: volnásek. Zavolej na lež
policii, na pysky u nohou. Vysměj se ti. Ty, s prosatým
břichem světlíce, která měla být kometou.

/vesele ve vývojce. data a zkoušky. pondělí jako živé./

Musíš mě znova narodit, abych tě obsáhl živoucí i živou.
Ty podobojí, lidnatá jak v mraveništi jazyk slavíka.
Nuť tě celebrovat bouří. Kdo? Neexistuje myšlenka, která
by ražbu nutkala k posunění. Až smích vstane z mrtvých,
to se nasmějeme. Podroušená sláma o osudovém žvástu, prášek
na spaní těsnopisu našich perutí. Ikonu, smrt jako by se tě
netýkala. V mrazech pošla auta, také psi marně zkoušeli na-
startovat své činohry a mordy. Znovu si omociť: jitro kaskadéra,
které je ráhnem tvým. /Na rty je Giotto. Je to slušný člověk./

/náhle. jaké nepravděpodobné. náhody. středa./

Skutečnost zpřítomňuje sen, tvůj stín
vlasu v polévce, stín po stínu. Kalendář
je neúprosný, podzim je polohy pohyb.
Helikoptéra do sebe a stádo tvého těla,
vyplášené místními válkami: Odpouštěj?
Upoutaný model je rozprášený model. V očích
slzy pro pětitunu. - Můj kašpare, mé vyrozumění...
Ve vesmíru po pási, v tobě po jílec.
Ale s kým rozmlouvat?

Charles Bukowski

Někdo jiny - somebody else

měl ruce dluhe jak cip a hubene, seděl
tam furt v bilem tilku, vubec neměl bachor,
měl asi štyrycer pět roku, pysky měl
hluboko propadle v držku, stary mukl,
cigara si balil v jedne pazuře, od slunka
byl spalený dohněda, měl také šilene šede
oboči, neuměl se ti divat přímo do očí,
s babama měl smulu, furt byl zamilovaný do
nějaké super kundy co si z něho robila piču,
nějak moc chrlhal, povídala kde všude
chodil do roboty a dřel, seděl na židli a
chlastal vino z takých normalních vysokých
skleniček, raději pil sudove portske
bo říkal že z čuča mu hrabe.

dycky jak jsme chlimpali
to bylo skoro to same...

„do cipa Karel pod' na ferovku!
nebuď posrany pod' na ferovku!“

„ja se s tebou nechcu bit Lojza.“

ja sem z něho bobky neměl.
on byl vlastně taky nudny.

v tom hotelu nebydlel nigdo
s kým by se dalo chlastat akorat dole
v přízemí byla jedna taka fajna baba.

„hej Karel ty ju mrdáš?“

„možna.“

„tak mi to s ňou domluv ne?“

„to těžko.“

„Karel ty cipe pod' se bit!“

„di do piče. starej se o svoje vino.“

„raz sem šel do bitky s takym chlopem.
vzali jsme nasady od krumpače. jak mě

ten čurak raz jebnul, přerazil mi hnatu.
ale stejně sem ho dostał. taky maras.
sem ho dojebal jak maleho chuja.“

nalil si vino. dycky se pořigal. ani
nestihl dojít na chodbu
na hajzl. vyblil se mi do dřeza.

„dobre Lojza ale do piče uklid' to po sobě!“

„nebud' nasrany Karel asi mam vředa ne.“

„umyj ten dřez!“

byl jak sedmnactily cip. eště z toho
nevyrostl. ja sem raději chlastal sam ale
gdybych mu to řekl tak by byl v piči.

raz se nestavil několik večeru za sebou.
to bylo v pohodě no ale dlužil mi deset
dolaru a ja sem ty love potřeboval.

slezl jsem k němu dolu a zaklepal.

no ani chuja. ticho.

tak sem strčil do dveří a ty se rozletěly.
ležel na posteli a propanbutanovy vařič
syčel jak sviňa. nehořel a okna byly zavřene.

vařič sem vypnul ne. otevřel sem okna a
zustal stat ve futrach a dělal rukama
tak a tak ne abych tam vyluftoval kurva.

pak sem s nim zatřepal. ještě byl
živý. usmal se na mě jak čurak.

„Karel ty pičo ty si mi zachranil
život! ty si mi zachranil život!“

posadil se v posteli. nohy dal na zem.

„ty si mi zachranil život! ty si muj
nejlepší kamoš na světě!“

„až se přišťe budeš chtit zabit pičo
tak se zamkní.“ otočil sem se a šel jsem
pryč do svoji cimry.

pak mi zaklepal na dveře.

řek sem mu ať de dovnitř.

posadil se na židli.

„ja su zamilovany jak cip,“ vzdychl.

„jo?“

„tady do te naši šefove. pičo ta ma take
tělo, take oči, take vlasy. a není blba.“

„Lojza, dlužíš mi deset dolaru.“

„no ale ja mam akorat pět.“

„tak to naval.“

výndal bura ze šrajtofle. vic tam neměl.

sebral sem to.

„napsal jsem ji taky dluhy dopis, štyry
stránky, že ju mam rad jak cip. strčil sem
ji ho pod dveře.“

„podepisal ses?“

„ni.“

„tak se na to vyser.“

„ja vim Karel. ale ja myslím že ona
to pozna že je to ode mně. ale ja se bojím
ju potkat. maš eště vino?“

„jednu flašku.“

„daš mi napít?“

vzal jsem flašku a narval jsem do korku vyrtku.
Lojza tam seděl a šulal si cigaro v jedne ruce.

Z angličtiny přeložil Bob Hýsek

Otištěno s laskavým svolením pana Němce z nakladatelství Pragma.

Manfred Chobot

vízia

aj trhanie si treba vyskúšať

telo	tri dni
toho dieťaťa	sme jeden
viselo	druhého nevideli
homopáťalo	zdravíš ma
nohami	ako vzdialeného príbuzného
z	
konára	
bez dôvodu	aj ja už ľa sotva spoznávam
vo	akási podobnosť tu azda
vzduchu	predsa len raz
tá tvár	bola -
jazykom	detaily mi unikajú
ukazovala	povedz
iným smerom	nebola si to ty
vyľkal som sa	s kým
deti sa hrali	som si chcel vyskúšať život?

Z němčiny preložil Marián Hatala

Miroslav Brück

Tam

To sa nezdá
 Svet sa naozaj predstavuje
 cez výkladné skrine s brilliantami
 cez vyčiatý vianočný strom
 ktorý už nie je stromom
 cez naklonenú fasádu kostola
 ktorá akoby strácalá vieri
 cez laserové križovatky
 ktoré ti ponúknu takmer všetko
 tak čo vlastne chceš
 Svet je presný a neomylný
 preto tie chladiace veže a tráva
 bez pamäti
 svoje neznáme svietielko
 si musíš objaviť sám
 zelené vlasy divožienky
 tí povedia tam
 jej orientálne prsty sú také autentické
 až mäš z cesty hádanku
 Preto tá ranná nevoľnosť
 strnutie na ľadovom mostíku
 a nekonečne detinské otázky
 bezhlavo klesajúce ku dnu

Dalibor Podaný

Přijde tvůj Tvůj a políbí tě
 na pravý spánek

Projdu-li o zem plácajícími křídly pějících
 a nedotkne se mne jejich Létáme létáme!
 bude možné tě zastihnout
 uprostřed očí které mají tu nutnost
 něco si pomyslet
 Podíváš se na mě a ukazováčky
 v koutcích svých úst nás oba
 natáhneš na úsměv

* * *

Když ustane tlukot hlavy
 konečně slyším hlas srdce
 (který znám jinak pouze z doslechu)
 Tu teprve dýchám pro život ne proti
 smrti A očima nevidím nic a celou
 tvář pak všechno: Prostorem prosákne
 ticho Jak bytovkou pláč nebo orgasmus

Viki Shock

Car neměl rád Vladimíra Iljiče Lenina
Vladimír Iljič Lenin neměl rád Cara
Inu
co k tomu říci?
Nemilovali se

O Alexandru Vvěděnském se ví
že měl k smrti rád sůl
Byl by se po ní utlouk
Už v dětství na něj posměšně pokřikovali
„Mišuge - Fantóm soli!“
když jeho chudí rodiče nakupovali každý týden
dva velké pytle soli
aby měl Saša čím prosolit krajíc

Příde takle jednou Timothy Leary
do rockového klubu a potká tam
Williama S. Burroughse a povidá mu
„Hele Bille,
mam tady opravdu extrovní věcičku.
Tendle trip je zatraceně dábelsky dobréj
a dostane tě někam,
kde si eště nikdy nebyl.“
Burroughs se tak na něj klidně podivá
vytáhne buchnu
našlehne se gramem háčka a řekne
„Hele Time,
já mam radši klídeček.
Já se mužu klidně do konce života
dívat na svuj levej palec u nohy
a to si piš, že mi to zatraceně stačí.“

Příde takle jednou Andy Warhol
najetej speedballem za Mickem Jaggerem
a povidá mu
„Víš, hele Majku,
tendle matroš je fakt dobréj.“
a Jagger mu na řekne
„Víš, hele Andy, já vim.
Nám na to umřel kytarista.“

Radim Kopáč

zrovna zjitra

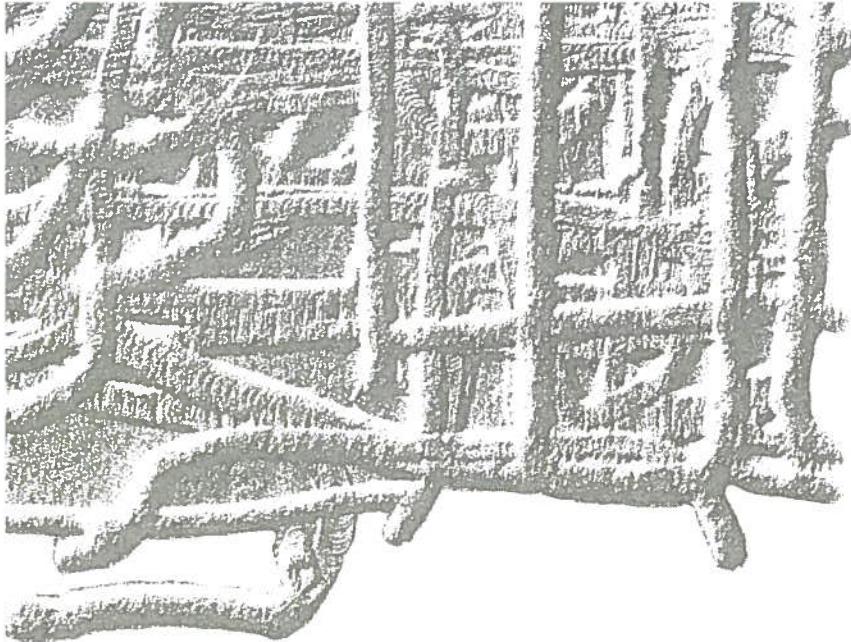
zrovna zjitra
vdechne teplé
slyší šedé
kdo ho někdy
květ ten jindy
čivrný je
ale to už
kočárem po stěnách
a paroží proráží plátno
venku je když
šero je šero je šero

rozplet' vlasy

rozplet' vlasy čivrnou
haluzí kráčej kroky
k řece možná
koně v trupu psa
možná jihne kůže rub
v stopě ještě vrchů je
ráj milcům koutů

ustavičně toto přesto

ustavičně toto přesto
zoban v korku
zrejmě šeřík zkusils řekla

Daniel Sekáč

Rozednění

Nad městem
v ránu dne se snesl teskný stín
mých vzpomínek
drtících mou falešnou touhu po
životě
Nad městem se objevil rudý
bachor slunce
Nebe je po staré noci vyplakané
Tramvaje začínají pravidelnější
nadávat na svých vyhybkách
spoutanosti
a nervózně drnčí když se jim hned
něco nelší
Taťka si doma zívnul a
zanadával na svůj zbídáčený
život otroka
Odvalil se od ženy
praštíl do držího budíku
Mlítkař rozvezl poslední várku a
zapálil si spartičku a těší se na
milenu z výkupu flašek
Trafikantka si počítá čerstvý
noviny a musí se divit
co se to jen děje že piloti
amickejch F16 dokážou težen
baštit červy a pít dešťovou vodu
než je mariňáci najdou
v mrtvý Jugoslávii
Ta šlapka se už musí držet u
rozkroku jak jí to ten opilej
cizák nandal
Město je tak krásně ulepený

A...

Dokážu to
Musím to dokázat a napsat báseň
která vyrve srdce z těla
přežvejká a spolkne
Báseň požíráč srdcí
To je ono
Dostane té
Rozerve tělo a z obrovské krvavé
rány nepoetickými chapadly šílenství
dnešní doby vyjmě srdce
Okoření svou hysterickou pravdou
Položí na talíř života
Rozkrojí nožem své agresivity
Uchopí nepoetickými chapadly
A vloží do nepoetických úst
Dlouze přežvejká
Spolkne
Krkne
Stráví
A...

Dělej si co chceš

Svoboda je spoutaná životem
Svoboda není faktická záležitost
Je to jen slovo
s - v - o - b - o - d - a
to je vše co se o ní dá říct
Svoboda a kecy o ní a řev že já
jsem svobodný je utopie
Kdy budeš svobodný
poznáš
Ale jen se smíchem budu moct
konstatovat
Tohle je ono
Tělo ztuhlé smrtí nacpaný do rakve
Uložený metr pod zemí
To je svoboda
Užij si jí až přijde

Kristián Murný

Generace Smíchovských

Pod fíkovníkem nebylo dost místa
tak jsem šel na letiště
natáhl budíka a sebe...
...leťte - vy paprsky rentgenové...
leťte a pozdravujte slunce
je mi zima na břicho
leťte a pozdravujte vlaštovky
je to tak správně Maruško K.?...

První velký případ slepého mravence

Mýt dvě děvčata z Plzně
nekonečná vnuknutí
neber ohled na datum - žij!
Jsem dědic Kalkaty
veterán na tenkém ledě
strávil jsem moč v převléení
a vyzrál nad
Alibabou...

Mezinárodní panenský veletrh

Chce mne dostat, ale zatím mne jen líbá. Lehl si na
mne a zavalil svými prsy. Obrovským jazykem lízal si hrud'.
Já nic nevím...
jsem HOŘICE NA KRAJI TĚSTA
TŘICET VÝKALŮ MAJORA PEPANA
...budoucnost čisté energie...
sešlu Ti pád
Ten hladový roztoč žárlivostí mi hrdlo svírá. Má lásku
na marách - výplety životů. Snídal v Tibetu a zemřel loni.
Už vím vše...
byl HNOJIVO NA ČARODĚJNICE
ŠPAČEK A KNIHOVNA
...minulost svislé parodie...
Úvaha? Nač...?
DVĚ NOCI S DĚVKOU

Kuláč

Párek bez chleba

Já říkám ti, kámo, piju si svý pivo
Do ničeho se nemíchám
Ale k tomu, co ty teď chystáš se
dělat
Teda mlčet neholám
Já viděl jsem věci, co zněj jako kecy
Koně blejt a hada chcát
Ale nikdy a nikde a za žádnou cenu
Párek bez chleba si dát!

Já žral jsem už všechno, co se
obvykle žeze,
i co jedí jen někteří
K snídani haší a k obědu haší
a hašlerky zas k večeři
A potvory z moře a pečenýho
tchoře
– já předsudkama netrpím
Ale kdybych měl žvejkat bez chleba
párek,
to ho radši vyhodím!

Než jdu na kutě, mám divný chutě,
na ledničku útok podnikám
Všechno mi chutná a všechno je mi
putna
– všechno, co tam najdu spolykám
Snesu i šváby a stehýnka vod žáby,
citron do piva si lejt
Ale když vidím, jak chceš jíst bez
chleba párek,
začíná se mi chtít blejt!

Dej si říct
To nemůžeš jíst
Ty máš na víc
Ten chleba krajíc
To cenu nemá
To říkám ti já
Hlava chytrá
Co pravdu tu zná (dobře znááá)

Mý tělo je moje a prožilo si svoje,
to ti teda povídám
Já chlastal jsem co teče – vstoje,
vlezě, vkleče,
už to těžko spocítám
Já nebojím se jedů a v spoustě věcí
jedu,
to bez mučení přiznávám
Ale kdybych měl sežrat bez chleba
párek,
tak se z toho vosypám!

(na hudbu skupiny V.T. Marvin)

Michal Dzúrik

Akobykorida

Potôčik z lesa, nakŕmený,
rúti sa dedinkou
smerom ku družstvu.
Uláviť si.

Pred kostolom
zvyšujúca sa kopa
vriec s pieskom.
Tridsať metrov nad ňou
helikoptéra, kníše sa
kvôli výpadkom motora
a televíznych spravodajcov.

Chlapček vyjde z domu,
v rukách červené vedierko,
rodičia v práci,
ráno mu nedali odpíť z kávy.

Chcel si nabrať aspoň z tej,
čo sa valila po hradskej.
Chláptko, chlápä.
Vlastne ho chápem.

XXX

osa je ako guru
pozýva medzi biele oblaky:
skúsbzzte ma sledovať

už v škôlke
sme ich chytali
do dvoch sitiek
každý mal svoju oshu

už vtedy
sme potrebovali
niečomu veriť

XXX

Slnko sa pokúša napodobniť
to z Kusturicových filmov,
zapýrené ako včerajšie panny
si opatrne líha do kúpeľa.

Na druhej strane obilné pole,
sčasti pokosené,
ved' Sanchovi sa v stredu snívalo
o bûrke v šerbli.

Bezvetrie. Podvečer
mlyny melú pomaly.
A kriste: premyšľam,
či som Don alebo kôň.

Lucia Eggenhofferová

Po nočnej (láske)

Dlhé oslintoné
nebo
Prvé mäkké krídlo
ráno všetko
spôsobí

Volala som ti
ako by sa mi páčilo
neviedieť ťa

Nesiem si domov
o tmu ľahšie oči
jablká a maslo
na hlave

Prvý blesk rannej
električky všetko
spôsobí

Lacnejší jazyk
zadymené slová
do studenej kávy
a z nej
vrana priamo
nebu do čela

Boris Brendza

Zvlečený had
môj milenec
môj vriaci kríž

mám ťa
posadený na vrchu

ležiaci
v mínu
tisíc stupňovej forme

skvapalnený

hore ako ozdoba
ako vriaci kríž

Martin Vlado

každý už máme svojho mŕtveho

čaká nás
čas si kráti
mlčaním

a ked' konečne
podvečer prídem
hned' od radosti povie
vetru o našich zápalách

XXX

chlapec presedí omšu
na múriku kostolnej ohrady

žmúri do slnka predstavuje si ju
nahú a dospelú

oma tam vo vnútri s ostatnými
ako oni vinná

XXX

skoro týždeň padá mlčanlivý sneh
pri každej borovici pri každom smreku
radosť
schmatne ma za sivý rukáv
a akoby sa zlakla
hned' zas pustí

Cigánsky chlapec

sa učí fajčiť
ako dedo
chyiť cigaretu
medzi palec a ukazovák
tak aby dlaň
cítila oheň
potiahnuť a vdýchnuť
nerozkašlať sa
vydychovať pomaly
ústami
nosom

iba chvíľu
mal strach
že sa to nenaučí

Marián Grupač

Reč na záverečnú

Vzduchu
začína trúchlivou
bronieť
ako sladké bambuľky hrozna
na zvínenie
Oči kaviarní sa rozlesknú
a v očakávaní rozbresku
azda prídem i na to
kam básnika
ženie súženie
Ked' sa mŕkava
vkradne do všetkých otvorov
trhlín dierok štrbín medzier
a unavený čašník
nám aj bez všimného
z nej ešte po dűšku
načrpká
Pokým nie je
pritrpká
na cestu ráno domov
Ako víno
preliate do kliatby
Ked' naostatok spoznávať
že zo všetkých tých
pohárov vypitých
ti vlastne chutí
už iba ten

posledný...

Zátišie

Na drevenom stole
bez obrusa
leží mokrý strapec hrozna
Vedľa pohár s muštom
Vypitvaný pstruh v utierke
Husle
a papier
na ktorom je rukou
napísaná báseň...

Kto si nečakane
otvorí dvere
Prievan uchyť báseň
a prilepí ju
na hrozno...

Jerzy Bogdan Kos

Vyhaslý kámen

Pták

který umlká

mlčí o tobě

vyhaslý kamení

vracím tě vodě
znovu zapívá pták

Dech sklovité roviny
prostupuje nás chladem

z půlnoci přiletěli racci
bílí jak sníh

jenom vřesy hoří
světlem nenasyceným

zmlkli špačci
v zásecích ostružin

zezloutlo rákosí
na bahnitých loukách

spadalo listí
z bříz na strémém břehu

znovu jinovatka na trávě
a křik dalekých husí

Na druhé straně lesa
je písčitý břeh
za linií horizontu
prostory bez hranic

moře omývá pevninu
vítr prohání mraky
slunce pluje po obloze
jako hořící kra

Co je za obzorem
vědí jen ptáci
přiletěli před bouří
zmizeli v trnkách

za svítání znova odletí
cestou na jih
než je mráz dostihne
a napadne vánice

Na pergamenu písku
hieroglyfy ptačích ság

kronika cesty pod nebesy
přes úžinu Skagerrak

pohádka o fojtovi z Hjels
a knížeti na Elsinoru

vyprávění o tulácích a
svatých válkách z Lulea

čteme je a překládáme
do jazyku našich stop

O přátelství snech předpovědích
a o politice
o broucích a motýlech
a krásách života

o dětech které včera
dospěly
o chorobách a smrti
(na mnohých příkladech)

o cenách *Pod růží větrů*
za chléb pečení a pivo
o tom jak žila šlechta
na Žmudi o rybách

Kdo zapíše prázdné strany
v mrzežinské kronice

Mrzežyno nad Regou, 1989

*Z polštiny přeložil
Libor Martinek*

Olina Vnuková

Pštrosysmus

Člověk je divná,
naprostě nedokonalá věc,
která vznikla při prvním pokusu
Pána Boha vytvořit pštrosa.

Náznaky toho, že by se
Všemohoucí před tvorem
zhulil, jsou nepodložené
a tudíž nepravděpodobné.

NAŠE VÍRA TKVÍ V PŠTROSECH
Vám se to moc s těma
pštrosama nezdá, co?
No, ale posudte jak jsme
(my lidi) těm pštrosům podobní
(Pokud ani teď jsem vás
o tom nepřesvědčila -
dejte si ještě to dobrý pití,
anebo ubalte ten výbornej model,
co jste si nechali napotom
- co když žádný potom už nebude).
O tomhle žvástu se Danielka
nesmí dozvědět.
Jinak mi už fakt zavolá sanitku.
V nemocnici se jí totiž líbí.
Bílá ji vzrušuje.

Milan S. Exner

Rozloučení

zdá se
že zmizely
stopy slonů

zdá se
že zmizely
stopy antilop

zdá se
že zmizely
stopy makáků

ne, nezdá se
nezmizely
ony tady nikdy nebyly
a já už taky ne!!

Karel Tejkal

Balada o stehně

stehno tys skála
bělostný kámen rostoucí do nebes
ostrý a zádumčivý
živý
na kterém postavím svůj verš
svůj stres

od chodidel a kolenn
vdechují vůni lesa za obzorem

přikládám dlaně
jsem kouzelník co léčí neduh těla
opravdu?
opravdu jsi chtěla?

po vnitřní stěně stoupá v serpentinách
autobus plný školních dětí

počítám s tebou od desíti k pěti

Kdyby to všechno bylo skutečné

kdyby to všechno bylo skutečné:

ranní nálady
zmarněné touhy
bolesti zubů
květiny za oknem
zármutky
prostořekost zamilovaných

kdyby to všechno bylo skutečné:

hvězdy na nebi
sluneční vítr
kosmický prach
jaderné kvarky
velký třesk
prostor a čas

kdyby to všechno bylo skutečné
nač by byla poezie?

Jan Krčma

XXX

Kameni ve mně
co druhé trhá pýchou
nemohu rozdrolit dlaněmi pocitů

křehkostí šepotu mlhy tohoto rána
lámou se klouby

za slábnoucího stisku
krev hrdě přesvědčuje o opaku
a uvnitř tebe je stále těsněji

Christoph Janacs

Horní Planá

dům:

príliš nízký
pro těžkopádné tělo
díry oken

príliš malé
více není k vidění než
strom
záhon
a rozechvělá
tráva

uvnitř: stůl
(jizvy)
židle

postel
u vchodu vitrína:
obrazy
knihy
vyšité průpovídky
pero

dobromyslnosti
nejsou určeny hranice

Z němčiny přeložil Ivan Binar

Marta Berowska

Augustův první dopis Camille

Byl jsem krutý slečno Claudel
umění žádá krutost
je jako nůž v živém mase sádry
jež se ukládá do pohyblivých tvarů
a chvěje se v agónii
než znehybní

Myslela sis: socha je jako valčík
ale také bázeň před posledním taktom
hudba dvou nahých těl
snad se spolu sejdou v příštím dějství
zahalená jen lehkým závěsem
v záhybech tkaniny se k sobě přitulí

Uvěřilas světu mramoru
bronzu jenž udrží naši přítomnost
Každý tvar se zvolna stával šlenstvím
tancem tvým i mým -
dvou prokletých Faunů

Byl jsem krutý slečno Claudel
A dnes si myslím - málo krutý

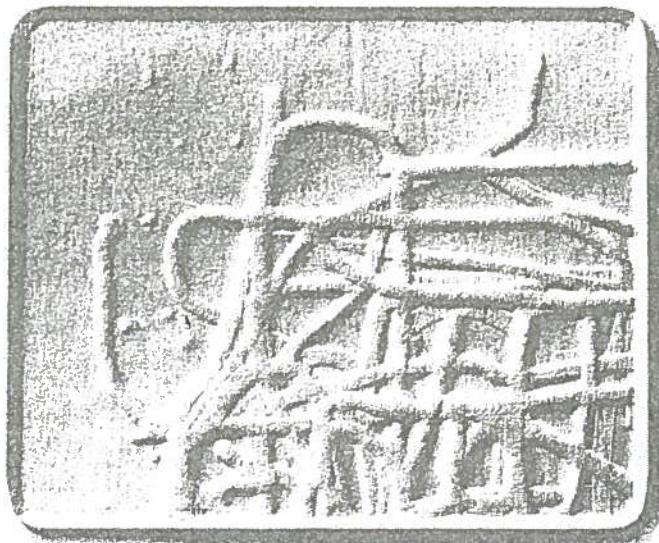
Z polštiny přeložil Milan Hrabal

Camille Claudel - - erotikon zpoza zdí

Vzdálená
bez tvého tichého dobrý den
vlhkého potem
vonícího rámem
k bradě přikrytá - samota je chlad
bosá dotýkám se míst
po tých nohou
Cítím že přijdou
odhadí pod zdí nepohodlné boty
a měkce se dotknou

Stehna kolena netrpělivé dlaně
má pomalost a tvůj lačný křik
zeptám se kde je dovoleno
kde netřeba dotýkat se
a ty odpovídáš
nikde nikde nikde...
Rozehráty a zlíbaný vezmeš si mne
stále příliš tichou
stále nenaplněnou

Vzdálená bez tvého dobrý den
potichu
otevřáram místa
navždy lačnící po tobě

glosy • recenze • zprávy • anonce

(1 9 3 9 - 1 9 4 8)

Jako kontrapunkt k soudobé, mnohdy nezávazné tvorbě, jsme vybrali verše těch, kteří tvořili pod tlakem nacistické vývěry - ve věznicích a v lágrech, jako například širší čtenářské veřejnosti zřejmě neznámý básník Jindřich Vichra.

Jindřich Vichra

(úryvek)

2.

Šik lesů pohotový,
volání hlídek slyšel.
Na té pouti samoten
a přec nepřítel říše.

Odjel jsem k tobě, matko má,
ty vždycky znáš, co chci,
leč za mnou dva pochopové
nejdřív do sousední vsi.
Mé jméno hledali,
můj den, rok narození
kdo mi to šeptal: uprchni!
Na spánek ani pomýšlení!

Ještě jsem s matkou hovořil.
Celý kraj spí jí v dlaních.
Dobrou noc, ráno se podívám
na stromy v boku stráni.

Dobrou noc, ráno prohlédnu
králičky otcovy, oba koně,
ale víc jsem myslel na Prahu,
světelné dírky v okně.

Ještě jsem zpíval v posteli,
zlou chvíli odháněje,
a když bylo k půlnoci
pohled jsem v tvář nepřitele.

Při sobě měla mráz a noc,
čtvery ruce za chapadla.
Propadl se mi do vědomí
každý krok, který kladla,

z každého kroku pršel hmyz
bzučel a létal dokola,
přišli dva gestapáci.
Proč? Já jsem je nevolal.

Bratr můj přiběhl:
hledají tvé jméno,
tvůj rok, den narození.

Tenkrát jsem ještě měl
jednu cestu otevřenou
přes dvůr a humna,
dnes už není.

Můj bratr naléhal:
slyšíš, už přicházejí,
na okna tloukou, otec vstal,
aby i s matkou viděl,
jak mu syna odvádějí
v poutech
bez jakého rozloučení.

Matko má, otče,
utíše svůj pláč,
ti dva se nepromění,
jsou revolver a zatykač.

Mají už za mne zaplaceno,
úkojem vlastní hnilebý,
kdyby i změnili své jméno,
mne i vás postříleli by.

Dřív rozvodní se řeka,
dřív vás slzy rozemnou.
Černé auto už mne čeká
a jízda přede mnou.

Matko má, tatí,
říkají vám ne,
ale já se přece vrátím
až bolest opadne.

Šik lesů míjel jsem
volání hlídek slyše,
tu pouť konal jsem
jeden z tisíců nepřátele říše,

vaši cestu konal jsem,
vy buřiči a škůdci,
vy, kdo jste odpírali zlu
slovem nebo skutky,

mráz údy drtil mi,
na zádech ruce spoutané,

a vždy pomáhal mi z vozu
úder nebo kopanec

a vždy pomáhal mi vpřed
nějaký surový špás.
V Pečkárně mne přijali
a odvezli na Pankrác.

3.

Pankrácké vězení
kde v úle strašlivém
jsou lidé zazdění
jak čoud se valí ven
myšlenky na živé!

tisíce buněk, včel,
tolik je v tobě míst,
každé jsem uslyšel
tvůj med jsem počal jít,
nazvaný nenávisť!

Počal jsem ze zdí ssát,
svět zvenčí, každý kmit,
však zed' měla strašný hlad,
pozírala nás, pozírala lid.
Ach moci se vyrojit!

Osm dní na gestapu
přivýkal jsem sazbě
komanda a ran.
Byli jsme čtyři v samovazbě.
Ich melde mich an.

Vždy čelel ke stěně
čekej úder.
Otisky čela na zdivu
kamarádi z cely 54
jste ještě na živu?

Vlasto, ty hochu statečný,
vzdorujes ještě, vytáčíš?
nadarmo nebyl jsi právníkem
jiné jsi zachránil, sebe zachránil?

glosy • recenze • zprávy • anonce

V Pečkárně jsme sedávali
v biografu před bílou stěnou,
tam každý z nás uviděl
podobu svou potupenou.

A úder za úderem
jsme poznávali tvář všech.
Bandito, lotře, řval komisař
a my byli jedno: Čech.

My byli
dělník úředník rolník.
Našel jsem národ za mřížemi.
Byli jsme kdokoli z ulic
sítěmi gestapa vytaženy.
Sítěmi mříží
kdokoli z ulic.

Gestapo na prsou je tlak,
láme lid a ždímá,
gestapo je koncentrák,
zbavilo vás otce a syna,
odvezlo celé rodiny,

žíví se krví. Tkáně leptá.
nástrojem pochopů a zrádců
špehuje, kdo co ví, kde kdo je,
kdo co šeptal.

Gestapo to je mrak,
jenž nás dusí,
do člověka vrazí klín
rozdrtí na kusy.

Do patnáctého března
čekal jsem na oddělení
do poslední chvíle nevěda,
kdy bude soud podle znění,

kdy bude termín, jak dopadne.
Sám těžko rozřešíš. Snad spola.
Kamarádi těšili mne,
ale já slyšel rány zdola.

Spatřil jsem vždy o frajštundě
ty žluté dveře v přízemí

tam prý na sekýrarně
jsou na smrt odsouzení.

4.

Přišel termín. Jedem k soudu.
Jedeme do mlejna.
Zahléd jsem škvírou Prahu
jak pohlednici roztrhanou.
Byla ještě lhostejná.

Věděla o tom,
co ji drtí?
že Sondergericht převazal
tu velkovýrobu smrti?

Za tři čtvrti hodiny
stala se ta změna,
byl jsem jako škůdce a nepřítel
zbaven práv a jména.

Stříženo podle míry,
odvolání není.
Bachař mi pouta zavěsil
odznak zasloužený.

Budu-li též směti na záchod
já zapomněl jim říct:
a je to důležité.
Vždyť tam venku sotva smějí víc.

Neplač má sestro,
děvče, nedáme jim znát,
že jsme něco vykonali
čeho třeba litovat.

Děkuji Vám, drazí,
já nechtiél vás zarmoutit. Marně.
Dnes tedy vyspím se
dole na sekýrarně.

5.

Na kamenné podlaze
slamníky natažené.
Vši jsou tu v převaze,
jen ty nikdo nevyžene.

Zájezdni hostinec,
lidi sem přicházejí k pobytu
na tři týdny, měsíc
nikdo neví jak dlouho pospí tu.

Na lístku napsané
tvoje jméno.
Kousek papíru.
Lehce je vyměněno.

Celou noc se svítí.
Stále si hledět do tváře.
Za šponem otevřeným
slidivé oko bachaře,

aby ses sám nezabil,
vždyť patříš jenom sekýře,
čekáme, že náhle skončí válka
posilování ve vídni.

Čekáme, že přestanou sekat,
však zítřek nás vylečí,
přicházejí, odcházejí
jak hovádka bez řečí.

První den jsi zugang.
Za měsíc jsi zralý.
Říkají ti: dřív nemohou brát.
a včera brali.

Přišel člověk. Přechovával.
Plán počali jsme kout.
Řekli jsme. Nebudeme zvěř.
Nad svým životem sami
chceme rozhodnout.

Život je náš. Mrtvola kata.
Krev vytéká,
po celé zemi ať se šíří.
Naposled zavolat.
Sbohem třicetčtyří.

8. V. 44 Pankrác IIa, cena 34

Elegii napsal **Jindřich Vichra**, narozen 1. 10. 1918, popraven 12. 5. 1944 v 16 hod. 14 minut na Pankráci, několik dní před svou smrtí. Báseň je přetištěna ze sborníku Žaluji (ORBIS, 1946), který uspořádal R. Karel (pseudonym?); o Jindřichovi Vichrovi se z něj dovdídáme - kromě několika zpráv především osobního charakteru -, že z básníků si nejvíce vážil Františka Halase...

Jaroslav Sadílek

Lékařská návštěva

Leden 1942, Bayreuth, v nemocnici.

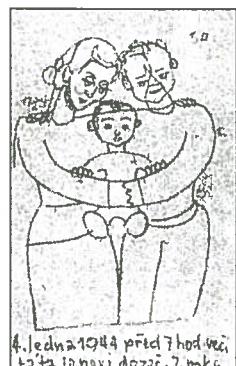
Pět lidí v bílém prádle čeká
jako pět ministrantů,
až přijde stařičký lékař – kněz –
a prvně kývne na Krčila Frantu,
protože postel má nejblíže dveří.
Co na tom, že nejmíň v doktory věří?

Od lůžka k lůžku v pláštích jak v rochetě,
snad každý lékař tak chodí po světě –
prochází, těší a roznaší kázání
a jako zahradník uprostřed záhonů
pro každý nemocný kvítek má mazání.
Ne lékař učený, jen člověk prostý je,
kněz, který rozdává útěchy hostie.

Obešel všecky i u mne se zastavil.
Čelo mně pokropil jak zprahlou zemi
chladičním slovem. Ptal se, jak je mi
a zvolna odcházel. Ve dveřích znova
ještě se ohlédl. Vždycky si schová
poslední úsměv pro Krčila Frantu.
Zbylo nás pět tichých ministrantů.

Jaroslav Sadílek (narozen 25. 2. 1906 v Brně) byl pro svou špionážní činnost proti Říši zatčen a 1. 10. 1942 v Berlíně lidovým soudem (!) odsouzen k trestu smrti (popraven 16. 3. 1943). Divadelní a filmový herc a režisér, kromě veršů psal libreta a rozhlasové hry.

Malíř Dr. Jaroslav Lebeda, nar. 21. 3. 1910 v Křížlicích, popraven na Pankráci 22. 3. 1944 v 15.55 hod., vzdělaný a hluboce věřící člověk, jehož často povolávali k spoluvězňům, kteří psychicky nevydrželi. Monte Christo, jak se označuje na svých kresbách, které posílal rodině. →

8. II. 44

glosy • recenze • zprávy • anonce

Následující článek, který vyšel v literární revuji ARCHA, roč. XXIX., sv. 2, (redigované Josefem M. Svobodou), v časopisu, jenž měl administraci v Olomouci, Goeringovo nám. 16, uvádíme pro ilustraci: jak jsme se snažili přežít.

Smysl současného boje

Je potřebou lidského ducha i srdce, snažit se proniknout k podstatě současného dění a pochopit smysl dějinného vývoje, jehož jsme účastníky. Je tomu tak v každé době, dvojnásob však v době válečné, kdy spád událostí běží v tempu mnohem rychlejším, než v dobách mírových. A tak i dnes se ptáme po smyslu současného boje, po směru dnešního vývoje, po tvárnosti, jakou bude mít svět v nejbližší budoucnosti.

Již před světovou válkou se mnoho mluvilo i psalo o zániku západu. Dnes počínáme lépe rozumět změně, kterou západoevropská kultura prochází a musí projít, aby jí zaslouhovat muže nad jiné povolaného, říšského tiskového šéfa Dr. Otto Dietricha, doktora politických věd, odborné vzdělaného ve filosofii i ve státních vědách, že svou přednáškou o duchovních základech nové Evropy, proslovenou 20. ledna 1941 v Praze, pomohl téměř všechny současných událostí hledají jejich smysl a směr, našel správnou orientaci pro přítomnost i budoucnost.

Připomeňme si nejzákladnější myšlenky z této přednášky:

„Před našima očima se odehrává veliký boj zbraní, v němž se formuje nová mocenská podoba Evropy. Souběžně však s tímto bojem zbraní jde stejně veliký zápas v oblasti duchovní, ze kterého vzejde nová duchovní a politická tvářnost Evropy. Myšlení, zrevolucionované národně-socialistickou revolucí německou, se odvrátilo od individualistického nazírání a přiklonilo se k chápání pospolitosti. Německou revolucí bylo překonáno sobecké individuum a zvízela svoboda jednotlivce, arcí nikoli anarchisticky uvolněná, nýbrž ukázněná a vázaná národní pospolitostí. Národní socialism dal německému národu novou formu pospolitého života a nové základy státního i hospodářského soužití. Válka způsobila, že myšlenky německého národního socialismu překročily hranice Říše a že revoluční sí-

ly zasáhly celou Evropu. Dnes nejdé již pouze o novou úpravu soužití lidí, národa v jednom státě, nýbrž o novou mezinárodní a mezinárodní úpravu soužití národů na evropské pevnině, o novou úpravu pospolitého života mezi národy. Současný boj revoluce a reakce není dosud skončen. O jeho výsledku je však již rozhodnuto: padne stará, unavená, prohnílá doba a na jejích trosekách povstane nová doba, nová Evropa. Ustrnulá a zpátečnictví bude překonáno, vítěznými zůstanou nové ideje a nové ideály. V jejich duchu jsou kladené duchovní základy nové Evropy, jejich výrazem bude Evropa, nová ve svém vzhledu duchovním, politickém i mocenském.“

Stanovisko českého národa k výstavbě této nové Evropy je dáné třemi základními předpoklady: vlastní naši vůli, našimi dějinami a naši přítomností. Z vlastní vůle chceme samozřejmě stát na straně pokroku a nové doby, nikoli na straně světa, odsouzeného k pádu. Naše národní dějiny nás rovněž nenechávají na pochybnostech o naší cestě: česká cesta byla vždy cestou za novými ideami a novými ideály, spěla vždy s pokrokem a nikoli s reakcí, usilovala vždy o spolubudování nové doby. A pro úkoly naší přítomnosti se stal charakteristickým již sám ten fakt, že přednáška říšského tiskového šéfa o duchovních základech nové Evropy byla proslovena v Praze. Znamená to, že Praha je z vůle Německé říše stavěna do středu nového evropského duchovního dění. To jest úloha, které nemůže být s naší strany neruzuměno. Nová Evropa - jak ukázal Dr. Dietrich - nebude výsledkem pouze boje zbraní, nýbrž i boje v duchovní oblasti. Jinými slovy: vzejde ze spolupráce všech těch evropských národů, které pochopily smysl současného dějinného vývoje a chťejí vlastními silami přispět k vytváření nové Evropy. Český národ jest a bude mezi těmi, kdož nesou pochodeň nové doby. (podtrženo red.)

Vladimír Bařina

Duben 1945

Už kolik dní se o tom povídalo –
zas prý to protrhlí – a ženou je.
Těch prašivců prý tam je málo.

Chlapi už rozdělují náboje!

A pak to začalo. Jsou na ústupu!
Kolony černých táhly po silnici.
Plouživě lížou krysí zupu –

Jak vojska tmy se rozstupují záškodníci.

Byl duben kluzký. Až takhle jsem ho zmáčkl!
Zavšivence! Byl zelený jak tráva.
I toho ryšavce jsem práskl,
ještě ho slyším jak povzdychává.

A jaro bylo lačné. – Rudá, bílá,
už hřímí to do šílenství?
Letěla první naše eskadrila –
zdravili křídly – na přátelství.

Jsou dny, jež nelze zapomenout;
hleděl jsem vzhůru, šťasten k zalknutí.
Jako bys tady stála se mnou,
mlčel jsem věrnost, věrnost do smrti.

Vladimír Bařina, nar. 1924, začal otiskovat poezii za války nejdříve v liter. revue *Řád*, později v ilegálních časopisech: *Zrcadlo*, *Na blubinu*, *Vysočina*. Po válce v časopisech *Prostor*, *Vyšehrad*, *List moravských spisovatelů*. Dále v novinách *Rovnost*, *Rudé právo*, *Tvorba*. V roce 1947 získal I. čestné uznání v celostátní vysokoškolské soutěži za sbírku *Z jasných dnů*. Za redakce K. Bednáře byla sbírka navržena k vydání, ale po roce 1948 nebyl návrh uskutečněn. Zemřel v Brně 24. 12. 1986. V roce 1993 vychází v nakladatelství Arca Jimfa výběr z jeho básní *Variace*.

glosy • recenze • zprávy • anonce

Konec války... Odsun čili vyhnání...
Těžko už dnes uhádneme, proč autor,
jehož takovým způsobem *navštívila*
něž vzeřejněná „báseň“, svůj výplod
nepodespal. Byl si vědom tuposti
svého patosu nebo tu byl už záměr:
zlidovět až k častuškám?

Neznámý autor Soukmenovci

Nevěříš, že z vlka stát se může ovce?
Pohled' jenom na německé soukmenovce.
Jak jsou vlídní, slušní, nevinní jak děti.
Srdce nad nimi se zrovna ustrne ti.
Odevšad vyháněni, trpí převelice.
Vyvážet je chcete za hranice?
Národochospodářská škoda to je
tak nerozumitě zbavovat se hnoje.

Norbert Holub!

Přiznám se, že jsem s Holubovou knížkou *Úplně úzké úly* - sbírkou 54 sonetů (vydalo nakladatelství Petrov 1999) - prováděl různé schválnosti: sčítal hymz a slova o něm v textu použitá, probíral se v jednotlivých věnících, zápaších a smradech v básních hojně se vyskytujících, ohmatával lékařské termíny (neh Holub je lékař), a stále nebyl s to začít, nalézt první rádek, který by napověděl.

A když jsem to chtěl už zabalit, snad to listování, snad hymz v básních tak často se vyskytující, ty pachy a sřety slov mně konečně navedly: úplně úzké úly jsou vlastně Holubovy sonety, v kterých to jenom hučí.

Někdy ku prospěchu, někdy si člověk vzpomene na pana Máčka: *a než se pan Máček nadál, on na kanál hubou padal, jelikož mu do úst vléhl luční chroust* (úryvek z povadlých lidových balad neznámého autora), resp. na Karla Sýse: */báseň nehonoraná není milovaná, ... ó svět je nádherný má vyzývavou příd / rozráží stojaté vody a volá na tě: přijď ... Nejvyšší čas aby zazvonil zvonec / a neděle byl konec...*, jelikož N. H. taky občas užívá banálně zblaněných sousloví typu *zprava doleva polévá nás obleva, mramor má mor, promokl i na promoci, může muže apod.*

Tady vidím zádrhel slepě kolejí. Slovní ekvilibristika a sonetový korzet může vést k zajímavým rýmům viz *vznikne - z víska ne, lístky - čistí kyt*, ale ne k poezii. Ostatně, co je poezie? Zámlka - díra v sonetu?

Největším objevem ve sbírce byla pro mne báseň *Kartoffelkarte*:

Kartoffelkarte tatánkoví

*Místo ranní polívky jsem občas píval
zředěnou, dětský děsnou desítku,
jen jsem tehdy nemoh' ještě poznat,*

*že je - a jak - dopravdy brozna.
V bridle mi jako snůlka na sítku
zůstal trčet žmolek domácího piva.*

*Pak se v kuchyni rozvářilo mydlo,
s pivem bylo spolčené tou pěnou,
z jejíž bělobý jsem dno skelně vydloub'
mokrou lžící mírně roztlemenou.*

*V rozválcené pícce vánočního večera
se dopekla aspoň bezdrátová dívčera
s vykroucenými - až do zápraží - knoflíky.
A jenom brambory byly strašně veliký.*

protože vytvořena z cizích zážitků, z cizího vyprávění, a přesto báseň! Na Holubově sbírce jako celku jsem si soukromě objevil, že čtrnáctiveršová forma přináší možná daleko více možností (slovních průsaků a jejich mezinárodních chcete-li) a her (neboť báseň je hra!), než do řádků naporcovaná nudle často tak prozaická.

A pak, v Holubových sonetech není vata, pořád se v nich můžete probírat, abyste pochopili?, a i když nebudeste souhlasit třeba s řádky ...*se zbracenou přičnou klenbou. / V zarostlých altánech sten boud...* (snad 2. p. mn. č. - bud!), můžete si v těch štěpných verších tříbit intelekt nebo prožívat v české poezii věty tak vzácné jako např. *Čerstvým čírkem třpytící se cisterny / tečou tam, kde kov je kolejím již nevěrný.*

P. S.

Ve stylu poetickém:

Mám rád básníka a lékaře Norberta Holuba, neboť miluje po obzoru plynoucí cisterny - s rumem.

J. Kovanda

Poezie náboženská?

Ivo Harák

Poezii tohoto typu hrozí hned trojí nebezpečí: didaxe a popisnost, konvenční veršování, v němž mechanickou obměnou těchž tvárných postupů lze dosáhnout vždy nových a nových textů, i Boha příliš snadno nalezeného - slova skutečně velkého a slavnostního, aby se zdálo krásné. Poslední z možností je nejvíce nebezpečná, neboť právě odní se odvíjejí ty ostatní. Autor dobře ví, jakou tezi chce svou poezí ilustrovat - tj. odíť do slušivého hávu básně - a co chce říct čtenářům, na co je upozornit, o čem poučit. Své odvahy a otevřenosti („*S děstvím se člověk / neloučí - / děství se vytne / u kořene*“) se záhy zalekne, takže nakonec raději vše svádí do řečiště jinými už vyhloubeného, vymletého, vydlážděného („*je však nezníčitelné, / prorůstá proutím / kolem úst*“).

Chci se tedy Věry Borské zeptat, jestli ve sbírce (s krásně katalogickým názvem) **Oprít se o vítr** (Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1997) dává přednost věroúčné správnosti nebo účinu estetickému, evangelizování evangelizovaných či oslovení čtenáře uměleckými kvalitami díla...? - básnickému obrazu před pravoplánovým, explicitním vyjádřením předzjednané pravdy: „*Jak krásně voní jehličí, / když naši duši odevzdává, / ó Pane, do Tvých rukou.*“

Báseň tu se čtenářem uzavírá smlouvu na pěknost a snadnost, vyčázejíc vstříc podprahově vnímané potřebě idyly a bezpečí, sebeutvrzení (nacházejícího v novém „to své“, majícího světový názor - esteticky ozvláštněný - potvrzený uměním). Pro autora alespoň průměrně talentovaného není pak problémem z vyčteného (literárního i věroúčného) a vlastní zkušenosti tvorit poezii kultivovanou, která však nebude poezie opravdu nová, nýbrž jenom nově přeskupující zařízení, notně již osahané emblémy. A Věra Borská je taková autorka a tohle nebezpečí jí věru hrozí: že totíž přírodní dění, tradici i osobní zkušenosť (včetně náboženské) bude odívat slušivými ornamenty, aniž jim dá vlastní tělo, že nad vším až příliš samozrejmě nalezne Boha, aniž jej vskutku hledá. Že její apelativní, proklamativní lyrika vposledku zůstane bez básnického posvěcení: Láska je jen krásné slovo.

Nechci však u negativního hodnocení setrvat, neboť by to k námí recenzované autorce (i její sbírce) bylo nespravedlivé. Řekli jsme a, povězme tedy také b. Totíž, že od vše jmenované - poněkud nudné - kultivovanosti umí přejít k nesnadnému: „...jestli básen, až se řízne, / se jednou změní v otčenáš.“

Cudnost a pokora - františkánská - spojuje naši autorku s dílem Josefa Suchého („...Louka / peričko sojčí“); ovšem při menším rozptěti tematickém, rozsahu slovní zásoby a pestrosti epitet - metafor. Vědomé zúžení záběru mělo být výzvou ke zniternění, výšší významové nasycenosti slov (u vědomí jejich závažnosti): co nemůže do šíře, nechť roste do hloubky. Ve své pokoře se Věra Borská podobá - v Karmelitánském nakladatelství také publikujícímu - Ondřejí

Fibichovi: „*Z měsíční sliny / šťovík kane, / o laskavost země / chodilem bosým / prosím Tě, Pane.*“

Jak vedle siláckých obrazů, jímž navíc chybí vnitřní logika generování a zřetelení („*Vylévám řeky světa / a vytřepávám břehy*“), vedle slušivé básnické konfekce („*Nezpíval vítr Tvoje kroky*“) překvapí hole a naze traktovaný hlas vlastní („*A nepodal Ti rousku skal?*“). Třeba jít i proti tradici, aby za- slovy a za- obrazy bylo nalezeno nové: „*Bůh do každého slova / vložil jiná ústa.*“ Ne už vykládat a popisovat, ale - zkonzkrétnit...

...pohledem jakoby poprvé objevujícím věci a vztahy mezi nimi (zajisté školeným na poezii pro děti): „...varu bílé mlhy, / jež brzy převře údolí“; „*Jednou se možná / zeptám houslí: / Proč musí bolet / rybí kůže střech?*“ - na poezii pro děti je školena také přesnost rytmická; někde však nutí - spolu s rýmem - k výrazovému rozostření: „*které se rozsypaly / z oválu dobového vkusu / a do mé krve rozstříkly se / jako síl po ubrusu?*“ Pohledem naivním jen zdánlivě věci ožívají, stávají se našimi partnery, aby hovořily a žily - za nás a skrze nás, námi: „*A srdeč tráty bilo poplašeně, / když vítr jí bral / kolem pasu.*“ - Výše už uváděná cudnost zde naštěstí Borské brání dopovídat, ohlušovat velkými slovy, kázat, kárat a vysvětlovat.

Umění konkretizace („*Představují si měkkost toho zpěvu, / tak živě, / že ze mne vystupuje jako kouř / doškovou střechou*“) jde ruku v ruce s přesným vnímáním a používáním jazyka („*Jiné je vidět - / jiné naslouchat*“), s přesností výrazovou („*soumrak stopu kříže / obranící kruhem*“) - a také se stručností, odhalující v jiných pasážích jiných textů nadbytečná epiteta (jejichž hlavním významem je být ozdobou, budit zdání poezie).

Dvojí cestou se může dát básnění Věry Borské. Jednak může setrvat v nevzrušivém, nikoho neurážejícím veršování se stálým okruhem „odběratelů“, kteří ocení snadnou srozumitelnost (absenci novot, experimentů, promlouvání „jejich“ jazykem) či stvrzení vlastního názoru, jednak může vstoupit na kolbiště literatury - a tedy se otevřít světu, jeho problémům, jeho jazyku. První cesta zaručuje celkem spolehlivý úspěch u zatím dosti širokého publika (sbírka vyšla v nákladu 3 000 výtisků!) a pochvalné ohlasy z jeho strany (oceňující více „správnost“ a „lfibost“ než skutečné kvality), možnost s minimálními obměnami a variacemi zmnožovat řady sbírek, jichž přijetí lze předpokládat a zachováním „mustru“ i předjímat.

Druhá cesta si žádá ochotu k riziku a případnému neúspěchu (tvárnou metodou a vlastní místo v literatuře vždy znova a znova stvrdíme další sbírkou), vědomí, že nás nikdo nebude číst a pochvalně plácát po ramenou jenom proto, že tak hezky píšeme o Bohu a Panně Marii. Bývá méně snadná, a cíl nejistý.

Přestože - ale také: protože - je můj světový názor s autorčiným shodný, jí (i sobě, i nám) přeji, aby vykročila na trnnitou dráhu hledání. Neboť - úzkou branou vcházíme...

Telegraficky o nových básnických sbírkách

Petr Cekota

Marek Stašek: Shluky netečných písmen, Ivo Železný, Praha 1998

Radek Fridrich: V zahradě Bredovských. Host, Brno 1999

Petr Motýl: Perleťový dům. Větrné mlýny, Brno 1998

Všechny tři sbírky jako by spojoval jistý motiv zklidnění, nevzrušivého plynutí času, toku dnů, v němž se tu a tam obráží cosi podstatného z lidského života a co se může zase nově vyjevovat v básnickém jazyce.

Marek Stašek se do *Shluků netečných písmen* snaží zachytit něco z ubíhajících dnů a roků, ale i esenci samotného pojmenovávání slovy. Jeho poezie je založena na barvitosti a rozmanitosti básnických přívlastků, nikoli nahodilých, ale postupně ve své nadužívání ztrácejících na síle. Ke konci sbírky se již mnohé opakují, obrazy se stávají plochými (vozík stesků, řeka času, proud plynoucích dnů apod.) a převažuje pak spíše vágní líčení podzimních nálad a střídání ročních dob.

Radek Fridrich se v procházce svými více stoickými než epikurejskými zahradami dostává dál. Vnímá krajinu i čas ve zvláštním rozdílu metafyzického stesků. Fridrichova poezie není odlitá do jednoho kusu, spojuje se v ní více lalův a nachází se v ní méně přímých odpovědí k otázkám a tématům, jež v sobě zahrnuje. Je to citlivé, jazykově navýsost poučené ohledávání terénu - možná hledání vlastních kořenů, možná nejasných stop. Místy neklidné pastýřské čekání na tálý hvizd.

Ve většině básní nové sbírky **Petra Motýla** nacházíme verše, které jsou přesným otiskem stavů mysli a duše, tedy napříjí smysl dané básni, což je v současné poezii spíše ojedinělé. *Možná pak co nebylo a bylo* (Možná)... *to se mi jen tak snívalo* (Kopýtko)... *kam chceš nechat všechno dojít* (Stavidlo)... A vidím v tom i jistý posun od poslední sbírky k větší tichosti, od věcí minulých a ztracených k plachému pohledu i na to, co tu zůstalo.

Nejenom záblesky Lecha Przeczka

Ladislav Muška

Nejnověji se o své místo u čtenářů hlásí **Lech Przeczek** (roč. 1961), který se už osvědčil jako autor sci-fi povídek a rychlý aforista s pozorovacím talentem. Publikuje v České republice i v Polsku a 15 básní jeho nové sbírky **ZÁBLESKY** (v překně podobě s obálkou Josefa Poláčka vydalo nakladatelství SNOZA v Českém Těšíně) vychází dokonce v obou jazyčích souběžně v jediné knížecce.

Na první pohled se zdá, že Lech Przeczek je básník rye racionální. Nehraje si s barevnými valéry, volí přímé pojmenování namísto metafore. Ale pozor, jeho poezie některak není jednorozměrná. V básni **NASLOUCHÁNÍ** na sebe prozrazuje svou metodu, svůj způsob vidění:

Dokorán otevřený tmě

opouštím

plášť všednosti

ušítý na míru

Je v tom i výzva pro čtenáře, návod, jak Przeczkovu poezii vnímat. Vždy je tu totiž ještě něco navíc, dokonce i jeho básnické krajinomalty mají další obsah a význam. Úhrnem lze říci, že sbírečka je svědectvím odporu básníka proti šedé uniformitě a přitakáním etice čistého srdce. Je zde kontinuita jak s českou, tak polskou poezíí, především však s dobrou poezíí.

Poezie JARO - LÉTO 1999

Radek Fridrich: V zahradě Bredovských, HOST, 1999

Poezie Sudet. Napětí mezi krajinou a člověkem. Poezie hledání.

Miloš Vodička: Svatba, na kterou tě nepozvali, HOST, 1999

Bilanční sbírka. Poezie čistá, výstavná.

Jindřich Zogata: Když kvetou fazole, Sursum, 1999

Humor. Ironie. Groteskní skepse. Poezie v nejlepším smyslu angažovaná.

Kateřina Rudčenková: Ludwig, Klokočí a Knihovna Jana Drdy, 1999

Prvotina autorky Psího vína (č. 8). Hledání komunikace. Ohmatávání času, ticha. Vyzrálé, křehké verše.

Jaromír Hořec: Dílna Hölderlinova, Atelier IM Zlín, 1999

Básně, které z velké části vznikly v Ruzyni v roce 1981.

Věra Rosí: Holý bílý kámen, HOST - WELES, 1999

Prvotina. Městská palčivá atmosféra. Holanovská imaginace.

Vít Slíva: Na zdech stíny osik, Petrov, 1999

Básně z uplynulých dvou let.

Zdeněk Wolf: K svému, HOST, 1999

Venkov, naprostě samozřejmý bez falešných atributů. Víra. A bezprostřednost básnického slova.

Petr Čermáček

Radek Fridrich: Zimoviště (básně z let 1994-1996)

Alena Debická

*Vracel jsem se
v psí krvi
v šít domova.*

Děčínský básník Radek Fridrich (nar. 1968) vydává v letech 1994-1999 ve čtyřech básnických sbírkách: *Druhá strana* (1994, společně s Tomášem Řezníčkem), „*Pra*“ (1996), *Zimoviště* (1998), *V zahradě Bredovských* (1999) svědectví o dynamickém vývoji poetiky básnické tvorby.

Básnická sbírka *Zimoviště* zaujímá v kontextu publikovaných sbírek zvláštní místo svou vynezeností a uzavřeností veršové formy, výstavbou motivickou i jazykovou. Básnická sbírka je sestavena z 26 autorských výpovědí, jež mají tvar sedmiverší uspořádaných v prostoru do dvou strof o 4 + 3 verších. Působivost „čistoty“ této formy je při recepci básní násobena promyšlenou tematickou kompozicí. Již sémantika názvu sbírky (i jeho slovotvorba) signalizuje časoprostor básnických výpovědí; v strohém jmenném popisném pojmenování sbírky je zhuštěna její základní metafora a navíc je stručnost názvu v souladu s úsporným jazykem básnických textů. Literárně stylizovaná prožívání básník vztahuje k důvěrně známému prostoru domova: Děčínska. To se „zjevuje“ v obrazech řeky Labe, Sněžnické pláně, Kamenice, míst hrábitovů, zahrad... Čas je kategorii, jež se v textu sbírky prosazuje jako její dominantní kompoziční princip. Čas pozvolného zklidňování přírodních a lidských dějů, jejich „zajení, tuhnutí, strnutí, ztrácení se, usínání“ v údobí „předzimy“ - zimy a pomalého probouzení v předjaří. Je to čas *tichý a bílý*, čas *bukový*, čas, kdy *ztichl sníh*. Kontrapunktem k času ticha je v sémantické výstavbě sbírky „ospalá až ponurá“ dominantní šedá a hnědá barevnost vystupující o to intenzivněji na pozadí bílé: *Když svítáš, / z šedi se vracíš, / hnědáky zimy odvádějí. / Putují v košílích.*

Kompoziční linie tvorená motivy postupného uplynutí přírodních dějů v období zimy je obohacena reflexí básníka motivovanou jeho prožitky v tomto čase; děje přírodní a osobní vrcholí a protínají se v čase vánočním - v čase lidského i božského zrození. Kompozice sbírky je dynamická; dynamiky autor dosahuje jednak dějovostí významové výstavby jednotlivých básní, setkáváním a střídáním obrazů statických a dynamických, laděných, jednak gradováním dynamiky tematické výstavby textů sbírky jako celku. Naznačený kompoziční postup se obráží v motivické výstavbě sbírky *Zimoviště*. Kompoziční rámec tvoří texty s motívem vodního živlu, pramene života ve smyslu fyzickém i duchovním: *Pramen leží ti pod blavou.* (vstupní báseň Vodárna) - *Ke kapli, k vodárně, / trefiš vždy - / poslepu.* (závěrečná bá-

seň Poslepu). V osmi básních expozice sbírky se souběžně s tím, jak se mění obraz přírodních dějů, zklidňuje po dosažení vrcholu podzimních dějů i jazykový výraz: mírní se významy intenzity pohybu obsažené v sémantice pojmenování. Od dynamického obrazu *Podzim kope koním břich. / Bloumáš zpěněným krajem.* se básník posouvá do tematických a výrazových poloh tlumenějších - *Přes clonu deště, / ... Příštavy ztichlé houpají dálku / chystanou. - Slunce měkčí, mírne. - Bezčas tišen // v bouň země - / vrívá, / spadává. - Nebe tubne krví. - Ještě chvíli, / zatajit se.*

V jádrové části sbírky *Zimoviště* (v 18 básních) lze za jeden z podstatných kompozičních principů považovat kontrastující, a v celku výstavby sbírky rovnovážné, prolínání metaforických obrazů impresivně - expresivně laděných. Imprese - dojmovost, nálada je v obrazech v souladu s pomalosti dějů přicházení, odcházení, a to zvláště v básních *Zima, Prosinec, Modlitba*; exprese - vyjádření silné procítěnosti harmonuje s hloubkou prožitku a s jeho výrazovou hyperbolizací až deformací, a to zvláště v básních *Prahy, Vzpomínky, Leden, Svědci*. V textu sbírky evokují tyto dvě stylové tendenze obrazy: *Jdu v poprašících smutku, / postava schýlená, / dýchající.* (*Zima*); *Zvony kyrou, / listí tleje. / Pokleknu, přivoním / k hliněným prstům.* (*Modlitba*); *Bukový čas sípe, / sycbrá v žlabech blín.* (*Kamenice*); *Každým krokem vbijen / do ohnuteho hřbetu matky země. / Sluncem v nitru / vzkvétá oheň.* (*Vzpomínky*). V závěrečných dvou básních sbírky *Předjáří, Poslepu* dochází ve výstavbě textů k působivému „setkání“ veršů impresivně a expresivně laděných.

Vratme se k úvodní tezi o vývoji poetiky básnické tvorby Radka Fridricha v čase. Pro první básnickou sbírku *Druhá strana* (1994) je příznačné: zvláštní napětí způsobené monotonním opakováním pojmenování, výpovědí v kontrastu s intenzivní expresivitou výrazu; neologizace, aktualizace vyjádření, především však důraz na zvukovou stránku verše - četné aliterace. Ve sbírce *Zimoviště* (1998) se výraz zklidňuje, a to v rovině tematické i jazykové; příznačné je: zestručnění vyjádření, uspořádanost verše v prostoru je adekvátní sevřenosti myšlenkové (básnický text je více koherentní), čemuž slouží i funkčně užitá interpunkce.

Radek Fridrich: Zimoviště (básně z let 1994-96). Edice *Turské pole*. Vyšlo s podporou města Děčina. Ilustrace Alexander Hejl.

• Č T Ě T E •

Tuto vinetu stvořily děti ZUŠ Zlín, Štefánikova, při příležitosti vydání 8. čísla PSÍHO VÍNA a byla lepena na PET lahve s vínem při prezentaci ve zlínské Knihovně F. Bartoše dne 11. 3. 1999. Tolik k „žertu“.

Pro informaci tedy uvádíme:

- První PSÍ VÍNO - časopis pro současnou poezii - vyšlo 24. 9. 1997, tedy před dvěma lety
- dosud jsme vydali 10 čísel
- v Psím víně publikovalo 133 básníků a básnířek
- časopis vychází ve Zlíně - nyní 4x ročně
- původních 16 stran jsme rozšířili na 24
- doufáme, že pomalu opouštíme almanachální představu a pohybujeme se směrem k periodiku „psanému v čase“
- nadále setrváváme v názoru, že časopis bude zaměřen hlavně na poezii (nadále rezignujeme na časopis polykulturní)
- původní představy o zrcadle?, mapě?, salónu? české poezie poněkud korigujeme: dosud jsme otiskli také autory slovenské, polské, lužickosrbské, rakouské, americké, po jednom autorovi z Německa, Srbská a Francie
- v posledních číslech Psího vína se snažíme o jakousi minirukověť české poezie 20. století. Abychom svůj záměr uskutečnili, potřebujeme do konce roku 2000 vydat dalších 5 čísel. A pak se uvidí...

Redakce

Malíř a grafik Josef Ruszelák (naroden 1938) začal zhruba v půli 80. let vytvářet tzv. slepotisky. Nemínilo ho tehdy pokušení bílé na bílé, znamení výtvarné důslednosti! Tato dílna svébytného lyrismu, za něž byl malíř vyznamenán stříbrnou medailí na II. Trienále evropské netradiční a avantgardní grafiky „Praha Graphic 94“, vyžaduje při vystavení šikmé světlo. (Tolik z textu Ludvíka Kundry.) Psí víno se je pokusilo přetlumočit do odstínů šedých až černých...

Josef Ruszelák kromě aktivit v oblasti užité grafiky uspořádal 30 samostatných výstav, zúčastnil se více jak čtyřiceti výstav kollektivních; žije a pracuje ve Zlíně.

*10. Psí víno vyšlo za finančního přispění
Ministerstva kultury ČR, Nadace PRO HELVETIA - OST
a Kulturního fondu města Zlína.*

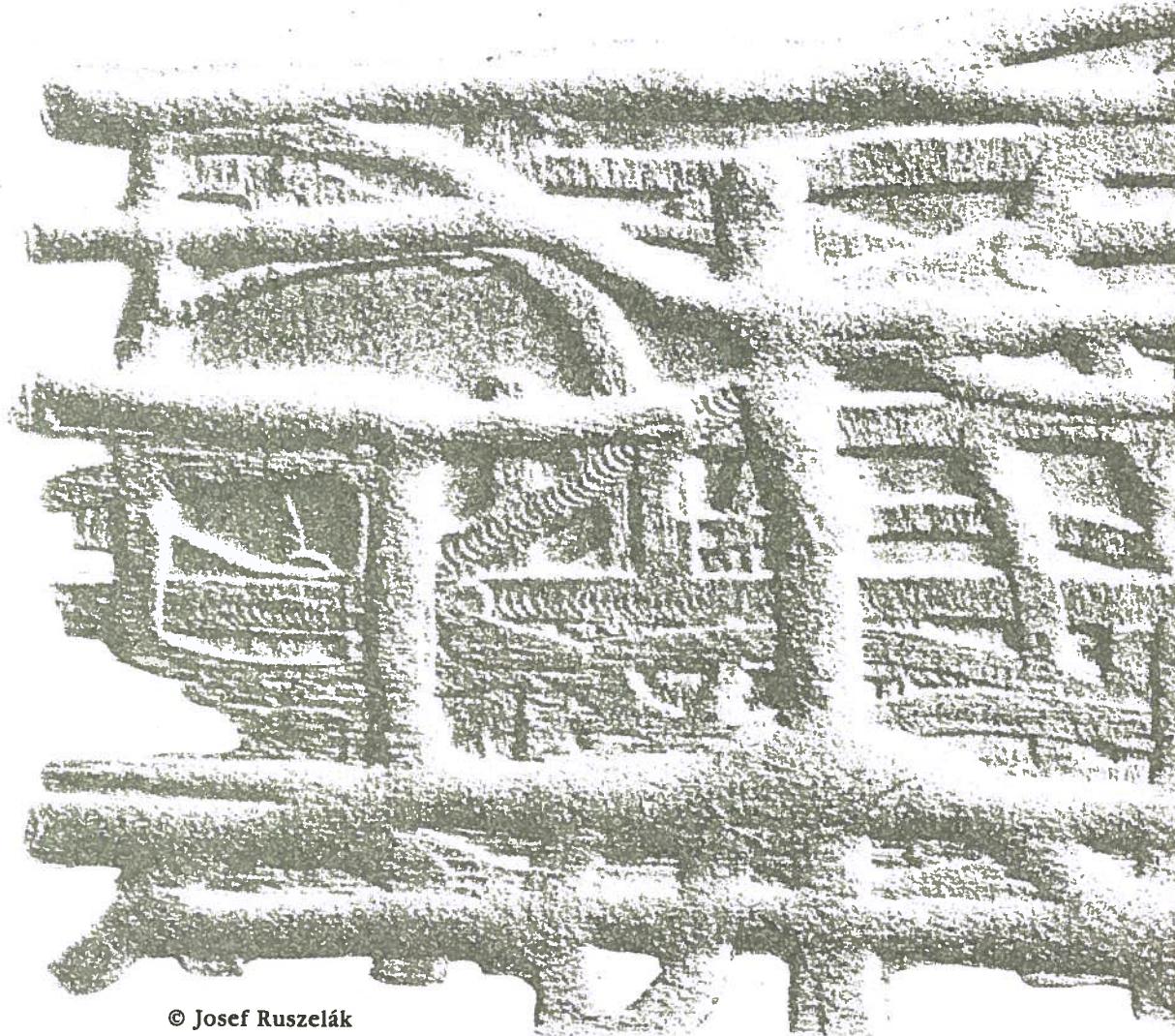
Uzávěrka příštího čísla je 10. listopadu 1999.

Pod registračním číslem MK ČR 7981
PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,
vydává a rediguje Jaroslav Kovanda s redakčním kruhem:
Miroslav Brück, Petr Čermáček, Vratislav Färber, Ivo Harák,
Marián Hatala, Milan Hrabal, Libor Martinek, Jan Novák,
Michal Šanda, Milan Liebiger a Jan Krčma.

Adresa: Jaroslav Kovanda, s.r.o.
Lesní čtvrt 3728
760 01 Zlín
tel.: 067/721 2338

Sazba a zlom: RENO Zlín.
Tiskne Knihovna F. Bartoše, Zlín.
Logo E. Petrák, grafická úprava Jaromír Komín.
Výšlo 23. září 1999.

Cena 25,- Kč

© Josef Ruszelák